

СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ІНСТИТУТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА ЗДОРОВ'Я
КАФЕДРА ЗДРОВ'Я І ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

С.Б. Мудрик, О.А. Ішук, О.П. Панасюк

**Методичні рекомендації щодо виконання
індивідуальних науково-дослідних завдань
з курсу**

**«ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА
З МЕТОДИКОЮ ВИКЛАДАННЯ»**

(Для студентів денної форми навчання.
Напрямок підготовки: 6.010102 – початкова освіта.
Освітньо-кваліфікаційний рівень – бакалавр)

Луцьк – 2018

Рекомендовано науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Протокол № 3 від 15.11.2017

УДК 373.3.016:796(-72)

ББК 74.267.5я73–9

М 89

Мудрик С.Б., Іщук О.А., Панасюк О.П. Фізична культура з методикою викладання: методичні рекомендації щодо виконання індивідуальних науково-дослідних завдань. Луцьк, 2018. 29 с.

Рецензент: Рода О.Б. – кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент кафедри теорії фізичного виховання, фітнесу та рекреації Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки;

Гребік О.В. – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри фізичного виховання Луцького національного технічного університету.

Виконання індивідуального науково-дослідного завдання (ІНДЗ) дозволяє закріпити теоретичні знання, отримані при вивченні навчальної дисципліни «Фізична культура з методикою викладання». Спрямовує студентів до професіоналізму на організацію і використання засвоєних знань з методики фізичного виховання у навчанні молодших школярів.

УДК 373.3.016:796(-72)

ББК 74.267.5я73–9

М 89

©Мудрик С. Б., Іщук О.А., Панасюк О.П., 2018

ЗМІСТ

ВСТУП	4
ВИМОГИ І МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ЩОДО НАПИСАННЯ ІНДЗ З КУРСУ «ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА З МЕТОДИКОЮ ВИКЛАДАННЯ».....	5
РОБОТА НАД ІНДЗ	9
Вибір теми дослідження.....	9
Структура реферату.....	10
Стилістика реферату.....	10
Робота над планом.....	11
Перелік умовних позначень, символів, одиниць скорочень і термінів.....	12
Вступ.....	13
Вимоги до змісту основної частини реферату.....	14
Цитування та посилання на використані джерела.....	15
Висновки.....	17
Правила складання бібліографії.....	18
ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ РЕФЕРАТУ.....	20
ПОРЯДОК ЗАХИСТУ ІНДЗ.....	20
ДОДАТКИ.....	22
Додаток А. Зразок оформлення титульної сторінки ІНДЗ.....	22
Додаток Б. Приклади видів та порядок розміщення і подачі таблиць.....	23
Додаток В. Приклади видів та порядок розміщення і подачі діаграм, рисунків.....	25
Додаток Г. Приклади оформлення бібліографічного опису у списку джерел	26
ДЖЕРЕЛА.....	29

ВСТУП

Завдання, які стоять перед вищою школою, вимагають якісно нового підходу до вдосконалення практичної підготовки студентів в процесі навчання. Метою вищої школи є надання якісних знань та якості професійної підготовки фахівців.

Успіх процесу навчання студентів і набуття ними необхідних знань та умінь для професійної діяльності значною мірою залежить від раціонального та ефективного засвоєння і реалізації навчального курсу та забезпечення об'єктивного контролю його результатів.

Науково-дослідна робота студентів є ефективним методом підготовки якісно нових фахівців у вищій школі. Вона розкриває творче мислення, вдивидуальні здібності, дослідні навички, дозволяє здійснювати підготовку ініціативних фахівців, розвиває наукову інтуїцію, творчий підхід до сприйняття знань і практичне застосування їх для вирішення завдань і наукових проблем.

Методичні рекомендації призначені для студентів, що навчаються за фахом «початкова освіта» і містять організаційні й методичні питання розробки індивідуально-дослідного завдання з дисципліни «Фізична культура з методикою викладання».

Одним з напрямків перевірки засвоєння і реалізації навчального курсу є виконання студентом наукового індивідуально-дослідного завдання, у якому він практично висвітлює засвоєнні знання.

Індивідуальне завдання необхідне для систематизації, закріплення і розширення теоретичних і практичних знань з дисципліни «Основи фізичної культури з методикою викладання», що дозволяє оволодіти необхідними практичними навичками при вирішенні конкретних практичних завдань, сприяє розвитку навичок самостійної роботи й оволодіння методикою наукових досліджень, пов'язаних з обраною темою. Це є важливим етапом набуття студентами новітніх технологій педагогічної діяльності для роботи з дітьми молодшого шкільного віку як у загальноосвітній школі, так і поза її межами (оздоровчі табори, гуртки та різноманітні оздоровчі і спортивно-масові міроприємства).

Індивідуально-дослідне завдання свідчить про рівень знань з методології наукового дослідження навчальної дисципліни та показує рівень сформованості загальних та спеціальних знань, професійних умінь та навичок.

ВИМОГИ І МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ЩОДО НАПИСАННЯ ІНДЗ З КУРСУ «ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА З МЕТОДИКОЮ ВИКЛАДАННЯ»

Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) – це самостійна пошуково-пізнавальна діяльність студентів для оволодіння методами науково-дослідної роботи. ІНДЗ є видом поза аудиторної індивідуальної роботи навчально-дослідного характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу для інтелектуального і професійного розвитку.

Мета ІНДЗ полягає у розвитку навичок самостійної роботи, поглибленому вивченні частини програмного матеріалу, її систематизації, узагальненні, закріпленні та практичному застосуванні навчального курсу «Фізична культура з методикою викладання».

Підготовка майбутніх спеціалістів спрямовується на виконання конкретного індивідуального завдання при урахуванні інтересів і потреб студента.

Найбільш зручна форма перевірки ступеня освоєння знань і навичок – реферат, що представляє свого роду мікродослідження або модель майбутнього дослідження у вигляді курсового проекту. При виконанні ІНДЗ студент повинен продемонструвати вміння у сфері науково-дослідної діяльності, роботи з готовими матеріалами, уміння творчо й оригінально вирішувати поставлені завдання.

Індивідуальні завдання складають окремий модуль згідно вимог кредитно-модульної системи оцінювання. Вони мають питому частку в підсумковій оцінці із залікового кредиту й відображають індивідуальну роботу студента.

ІНДЗ виконується самостійно протягом вивчення курсу «Фізична культура з методикою викладання» з проведенням консультацій викладачем дисципліни відповідно до графіка навчального процесу. Студент, який займається науково-дослідною роботою, відповідає лише за себе. Тільки від нього самого залежить вибір теми досліджень і терміни виконання роботи. Затрачаючи особистий час, студент розвиває такі важливі якості, як творче мислення, відповідальність і уміння відстоювати власний погляд. Науково-дослідна робота передбачає ряд особливостей

в залежності від варіативності завдання, у яких передбачено висвітлення певної проблематики. Вона спрямовує студента на розвиток системи інтелектуальних творчих якостей особистості: інтуїції (пряме бачення суті речей без обґрунтування); креативності (творче) мислення (здатність продукувати нові ідеї, гіпотези, способи розв'язання проблемних задач); творчої уяви (самостійне створення нових образів, які реалізуються в оригінальних результатах діяльності); дивергентності мислення (здатність запропонувати декілька підходів до розв'язання задачі та міняти їх, бачити проблеми, об'єкти в різних ракурсах); оригінальності мислення (своєрідність якостей розуму, способу розумової діяльності); асоціативності мислення (здатність використовувати асоціації, в т. ч. аналогії).

ІНДЗ спрямовує студента на самостійну пізнавальну діяльність і виконання конкретного індивідуального завдання, зміст якого враховує його інтерес і потреби

При виконанні ІНДЗ студент має здійснити ряд наступних кроків:

- вибір теми та ознайомлення їх з методикою оформлення ІНДЗ;
- опрацювання джерельної бази дослідження (ІНДЗ) – ознайомлення студента із рекомендованою і додатковою літературою з обраної теми;
- консультація з викладачем щодо написання дослідницького завдання та визначення її особливостей;
- захист індивідуального навчально-дослідного завдання студентом у встановлені викладачем строки.

Враховуючи специфіку навчального курсу «Основи фізичної культури з методикою викладання» ***студент повинен знати:***

- анатомо-фізіологічні особливості розвитку молодших школярів;
- періоди розвитку фізичних якостей;
- засоби і методи фізичного виховання;
- методи педагогічних досліджень;
- методи математичної статистики;

вміти:

- користуватися комплексною програмою з фізичного виховання дітей

- молодшого шкільного віку;
- структурно оформити схеми, плани, плани-конспекти, комплекси фізичних вправ у відповідності до віку молодших школярів;
- будувати таблиці та діаграми;
- складати методичні рекомендації;
- розробляти моделі педагогічних просесів фізичного виховання;
- діагностично обробляти результати обраної теми і визначати заходи педагогічного впливу на об'єкт дослідження;
- складати методичні довідки з даної проблеми;
- структурно оформити писемне мовлення;
- користуватися науковими джерелами та інтернет ресурсами;
- оптимально використовувати вивчений матеріал певної теми.

Написання ІНДЗ здійснюється у кілька етапів:

1. Вибір теми. Тематику науково-дослідної роботи, як правило, розробляє викладач, який читає курс «Основи фізичної культури з методикою викладання». Кожен студент може обрати будь-яку тему дослідження у переліку або запропонувати свою, яку затверджує кафедра.
2. Входження в тему. Студент займається пошуком джерел за темою дослідження, складає список літератури.
3. Складання плану роботи. Визначивши коло питань і послідовність їх висвітлення в дослідженні, студент обирає методи дослідження, проведення експерименту; формулює мету, завдання, об'єкт, предмет дослідження, гіпотезу, планує етапи роботи.
4. Аналіз результатів теоретичного й експериментального дослідження.
5. Формулювання висновків і рекомендацій.
6. захист реферату (під час семінарського заняття, на студентській конференції та ін.).

Наукове дослідження – це результат самостійного розроблення певної наукової проблеми студентом. Воно обов'язково містить результати власного пошуку, власні висновки і гіпотези. Воно є завершеною теоретичною або практичною роботою в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь і навичок, отриманих у

процесі лекційних, семінарських, практичних та лабораторних занять, охоплює декілька тем або зміст навчального курсу в цілому.

Види індивідуальних науково-дослідних завдань:

конспект із теми (модуля) за заданим планом або планом, який студент розробив самостійно (коротке викладення запису змісту індивідуального навчально-дослідного завдання);

реферат з теми (модуля) або вузької проблематики (доповідь за визначеною темою, у якій зібрана інформація з одного або декількох джерел, викладено зміст наукової роботи);

розв'язування та складання розрахункових або практичних (наприклад, ситуативних) *задач* різного рівня з теми (модуля) або курсу;

розроблення теоретичних або прикладних (діючих) функціональних моделей явищ, процесів, конструкцій тощо;

комплексний *опис* будови, властивостей, функцій, явищ, об'єктів, конструкцій тощо (складання індивідуальної картки фізичного розвитку, паспорту здоров'я та схем індивідуального фізичного розвитку дітей молодшого шкільного віку);

вибір вузького кола проблем та шляхи їх вирішення (конкретна дослідницька робота спрямована на здобуття знань з формуванням власної думки для використання у майбутньому результатів дослідження в практичних цілях);

аналіз психолого-педагогічної літератури (з'ясування найбільш важливих і суттєвих дослідних проблем на сьогодні та визначення джерел, на основі яких будуватиметься гіпотеза, модель, проект роботи дослідника);

розробка тематики та поурочних планів шкільних курсів та конспектів уроків (сміслове наповнення і головне спрямування, наприклад: удосконалення рухових дій, розвиток фізичних якостей, розвиток волевих і моральних якостей тощо);

розробка навчальних та діагностичних тестових завдань із шкільних курсів (встановлення і вивчення ознак, що характеризують стан і результати процесу навчання фізичного виховання; прогнозування можливих відхилень у процесі навчання фізичного виховання молод-

ших школярів та визначення шляхів їх попередження; коригування процесу навчання з метою підвищення якості результату).

РОБОТА НАД ІНДЗ

Вибір теми дослідження.

Вибір і формулювання теми – це початковий і дуже серйозний етап цілеспрямованої дослідної роботи. Дослідження повинно бути для студента привабливим і цікавим. При виборі теми рекомендується враховувати свої реальні можливості: наявність літератури для широкого і глибокого розкриття теми, рівень своєї теоретичної підготовки, достатність часу, який можна виділити для роботи над ІНДЗ.

Вибираючи тему ІНДЗ студент може самостійно сформулювати проблему свого дослідження для того, щоб вибрати подібну тему зі списку рекомендованим викладачем або запропонувати свою. Вона повинна визначати спрямованість наукових досліджень. При виборі теми слід врахувати, що студенту в кінцевому результаті необхідно захищати свою роботу.

У фізичному вихованні виділяють такі основні напрямки досліджень:

- історичні, соціальні та гуманістичні аспекти фізичного виховання;
- цільова спрямованість використання фізичних вправ;
- вирішення освітніх завдань;
- вплив фізичних вправ на розвиток фізичних якостей;
- інтенсивність виконання фізичного навантаження;
- морфо-функціональні особливості розвитку організму засобами фізичного виховання;
- анатомічні зміни за допомогою фізичних вправ;
- структури біомеханічних ознак;
- механізми енергозабезпечення м'язової діяльності.

Кожна наукова проблема складається з ряду тем, у яких є наукові завдання, що охоплюють певне поле наукового дослідження. При цьому необхідно врахувати наявність інформації з досліджуваної проблеми в

психолого-педагогічній літературі (консультація з викладачем, бібліотечні та електронні каталоги, пошукова система Інтернету).

ІНДЗ може бути використана студентом для подальшого, більш широкого дослідження обраної теми для написання курсової або магістерської роботи.

Структура реферату.

- титульна сторінка;
- зміст;
- перелік умовних позначень, символів, одиниць скорочень і термінів (за необхідності);
- вступ;
- виклад основного матеріалу (розділи, пункти і підпункти);
- висновки та пропозиції;
- список використаних джерел (перелік посилань);
- додатки (за необхідності).

Стилістика реферату.

Реферат пишеться звичайною стандартною мовою з використанням типологічних мовних зворотів, наприклад: «піднімається питання», «важливе значення має», «досліджувана проблема», «приділяється особлива увага», «робимо наступні висновки», «освітлювальне питання», «на нашу думку», «звернути увагу», «доповнює дослідження», «підтверджує дослідження» і т.п.. До мовних і стилістичних особливостей реферату відносяться слова і зворотні розмови, що носять узагальнювальний характер, словесні кліше (образні вислови, зайві слова, неточні вислови, безконечні, стилістично не вмотивовані словесні повтори, які створюють негативний але стилістико-смісловий ефект). Їм, як правило, властиві невизначені особисті пропозиції, абстрактні іменники, специфічні та наукові терміни, властиві досліджуваній проблемі, дієприслівникові і дієприкметникові звороти. Реферат має особливу логічність подання матеріалу і пояснення думки, певну об'єктивність викладу матеріалу. Усе це пов'язано не з знанням лек-

сики автора, а з своєрідністю мови реферату (особливо вузько спеціалізована спрямованість, де переважно є специфічні терміни і звороти). Характер реферату повинен відповідати логічності подання матеріалу.

Робота над планом.

Будь-яка творча робота супроводжується вивченням літератури. На початку роботи ознайомлення з літературою допоможе обґрунтувати вибір теми, чітко сформулювати її завдання і скласти план, у процесі роботи – відібрати необхідну літературу та дані досліджень для теми, що розробляється, наприкінці – осмислити матеріал у цілому. Літературу для висвітлення теми ІНДЗ можна підібрати за допомогою алфавітного, предметного та систематичного каталогів бібліотеки університету або міської бібліотеки, а також із використанням Інтернету. Її вивчення рекомендується починати з робіт загального характеру (основних і додаткових навчальних посібників) і вже від них переходити до спеціальних і більш вузьких досліджень.

План реферату повинен бути конкретним, який наприкінці роботи перетворюється у зміст науково-дослідної роботи. При укладанні плану доцільно обговорити його з викладачем на консультації. План не повинен обмежувати творчу ініціативу. Він складається для полегшення і прискорення роботи, а не для її ускладнення. Тому за необхідності в ході роботи над рефератом до плану варто вносити потрібні корективи.

Складання плану реферату необхідно розпочати ще на етапі вивчення літератури. План – це точний і короткий перелік положень у тому порядку, в якому вони розташовуватимуться в рефераті протягом розкриття теми. Чернетка плану під час роботи доповнюватиметься і змінюватиметься.

При написанні ІНДЗ план може бути простий (зміст реферату поділений на пункти) або складний (розгорнутий – розділи, пункти та підпункти). План повинен відповідати темі, меті і завданням роботи. Назва розділу, пункту або підпункту плану не повинна повторювати назву теми наукового дослідження.

Простий план.

Вступ
Розділ 1.
Розділ 2.
Розділ 3.
Висновки.
Список використаних джерел.
Додатки (за необхідністю).

Складний (розгорнутий) план (орієнтовний).

Вступ.
Розділ 1.
1.1.
1.2.
Розділ 2.
2.1.
2.2.
Розділ 3.
3.1.
3.2.
3.3.

Висновки та пропозиції.

Список використаних джерел (літературні джерела, електронні ресурси).

Додатки.

В залежності від обраної теми наукового дослідження і поставлених завдань до розгорнутого плану перед «Висновками та пропозиціями» може бути добавлений розділ «Аналіз та узагальнення результатів дослідження».

Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів.

Перелік умовних позначень, символів, одиниць скорочень і термінів складають за умови повторення таких елементів більше трьох разів у тексті та вміщують безпосередньо після змісту, починаючи з нової сторінки, тобто – їх розшифровку наводять у тексті при першому згадуванні. Якщо у роботі вжита специфічна термінологія, чи використано маловідомі скорочення, нові символи, позначення і таке інше, то

їх перелік може бути поданий у вигляді окремого списку, який розміщують перед вступом.

Перелік умовних позначень треба друкувати двома колонками, в яких зліва за абеткою наводять скорочення, справа – їх детальну розшифровку, наприклад:

ДМШВ	– діти молодшого шкільного віку
ЗФПр	– загальна фізична працездатність;
ІГСТ	– індекс Гарвардського степ тесту;
ІПр	– індекс працездатності;
ЖЄЛ	– життєва ємність легень;
ПО	– початкова освіта
ПШ	– початкова школа;
ПЯР	– показники якості реакції;
РФР	– рівень фізичного розвитку;
РФС	– рівень фізичного стану;
ХОД	– хвилинний об'єм дихання і т.п.

Вступ.

У вступі реферату обсягом 1-2 сторінки обґрунтовується актуальність обраної теми, оцінюється стан дослідження наукової проблеми, формулюється мета і визначаються завдання ІНДЗ, дається короткий загальний огляд літератури і використаних джерел. Актуальність має бути не багатослівним у стислому викладі.

З метою оцінки сучасного стану досліджуваної проблеми необхідно звернути увагу на її соціальну значущість, вагомість для подальшого розвитку науки, теорії чи практики, вирішення конкретних питань, які сприяють якісним змінам у навчально-виховному процесі в галузі фізичного виховання.

З досліджуваної проблеми складають стислий огляд літератури, який підсумовує, що саме ця тема, яка буде покладена в основу дослідження, ще мало досліджена, або не була опрацьована та висвітлена у спеціальній літературі і тому потребує подальшого опрацювання.

Виходячи з актуальності обраної теми в меті формулюється загальний задум дослідження, що орієнтує дослідження на кінцевий результат (наприклад, «Мета дослідження полягає у науковому обґрунтуванні ефективності застосування народних елементів фізичних вправ у групах продовженого дня»). Мета формулює загальний задум дослідження і передбачає постановку конкретних завдань для отримання кінцевого результату, що досягається за допомогою проведення дослідження.

Завдання формулюються за допомогою дієслів: вивчити, визначити, висвітлити, встановити, довести, дослідити, з'ясувати, обстежити, обґрунтувати, перевірити, порівняти, простежити, проаналізувати, розробити, розглянути, систематизувати, удосконалити, узагальнити тощо. Формулювати завдання слід зрозуміло, стисло, конкретно, оскільки опис їх вирішення власне і складає зміст реферату. Наприклад: з'ясувати причини зниження розвитку фізичних якостей дітей молодшого шкільного віку; обґрунтувати ефективність впливу природних факторів на організм дитини; систематизувати народні засоби фізичної культури для початкової школи і т.п.. Кількість поставлених завдань залежить від мети наукового дослідження.

Вимоги до змісту основної частини реферату.

Основний зміст теми наукового дослідження повинен містити вичерпну систематизовану інформацію, що передбачає виклад матеріалу на основі спеціально підібраних джерел та самостійно проведеного дослідження, відповідати темі, меті і завданням.

Реферат варто починати з аналітичного огляду використаних джерел, в якому студент окреслює основні етапи розвитку наукової думки із досліджуваної ним проблеми. Стисло, критично висвітлюючи роботи попередників, варто назвати ті питання, що залишилися невирішеними і, отже, визначити своє місце у розв'язанні проблеми. Реферат може бути:

- аналітичним – огляд історії вивчення питання (що нового вніс той чи інший дослідник, напр. «Еволюція мовно-ігрового спілкування»);

- запитом сучасного стану проблеми (напр., за даними міністерства охорони здоров'я більше 60 % дітей мають відхилення у стані здоров'я і фізичного розвитку);
- критичним аналізом наукової дискусії (порівняння різних підходів до вирішення наукової проблеми);
- напрямком вирішення конкретного питання (напр., «Ефективність підходу до удосконалення фізичних вправ для розвитку витривалості у дітей молодшого шкільного віку»);
- розгорнутим (поглиблене наукове дослідження, тобто, розглядається два і більше напрямків дослідження).

Основна частина реферату розкриває суть наукової роботи. У ній подаються огляд джерел, етапи дослідження, загальна методика та основні методи дослідження, експериментальна частина, аналіз досліджуваної проблеми. З висвітленням методики і техніки дослідження подаються результати власних досліджень із коротким зазначенням нового і пропонує шляхи вирішення досліджуваної проблеми.

При необхідності розділи розділяють на пункти, а кожен пункт на підпункти. Як пункти так і підпункти повинні мати логічну закінчену інформацію.

- У наукових текстах не рекомендується вести мову від першої особи однини (судження краще висловлювати в безособовій формі).
- Кожний розділ (пункт) починати з нової сторінки.
- Цифровий матеріал у розділах краще подавати у вигляді таблиць, графіків, креслень, малюнків.
- Динаміку руху росту або спадання обов'язково подавати діаграмою для кращого сприймання поданої інформації дослідження.
- При викладі різних поглядів і наукових положень, цитат, витягів з літератури, необхідно покликатися на використане джерело.

Цитування та посилання на використані джерела.

При написанні реферату та його оформленні особливу увагу необхідно звертати на цитування та посилання джерела з точними вихідними даними. Вони є загальним правилом про достовірність відомостей

використання джерел у науковій діяльності. Така відповідність оформлення дає можливість уникнути звинувачень у плагіаті (Закон України «Про авторське право і суміжні права», 1994 р. Стаття 176 в редакції Закону N850-IV від 22.05.2003, із змінами, внесеними згідно із Законом N3423-IV від 09.02.2006).

Посилаючись на джерело, при цитуванні потрібно керуватися двома основними принципами: доцільність (відповідність явища або процесу) і точність (високий ступінь відповідності об'єктивним даним, дійсності). Цитати в тексті використовуються лише там, де без них неможливо передати авторський стиль.

Цитування передаються прямою мовою зі збереженням змісту, або не прямою мовою (опосередковане цитування) з обов'язковим посиланням на джерело, яке вказує кому воно належить.

Відомості про використане першоджерело подають після цитати у квадратних дужках зі списку використаної літератури з сторінкою (сторінками) у тексті оригіналу ([6, с.23]; [12, с.56-59]). Наприклад:

• *пряма мова (мова оригіналу):*

«Переважна більшість народних ігор були лише формою проведення дозвілля» – зауважує В.Скуратівський [14, с.97].

Описуючи свої походи, Володимир Мономах повчає дітей: «Смерті бо, діти, не боячись ні на раті, ні од звіра, діло мужеське робіте, як вам бог дасть. Бо коли я од війни, і од звіра, і од води, і з коня падаючи, не помер, то ніхто й із вас не зможе покалічитись і вбитися, допоки не буде се богом звелено» [10, с.461-462].

При цитуванні прямою мовою без перекручування авторського тексту допускається пропуск слів, речень та абзаців із збереженням припущення, наміру, замислу або задуму автора, наприклад:

Відомий вчений-теоретик В.І.Елашвілі, досліджуючи національні форми фізичної культури, підкреслював: «...немає у світі народу, у якого не було б різновидів фізичних вправ та рухливих ігор, які складають один із елементів культури та побуту нації» [12, с.24];

Психолог Л.С.Виготський писав: «Якщо ми звернемося до застосовної людини, ми побачимо, що в іграх дітей відбувається дійсна їх професійна підготовка до майбутньої діяльності... Гра... спрямована на

майбутню діяльність, але головним чином на діяльність соціального характеру. Дитина бачить діяльність дорослих, що оточують її, наслідують їх та переносять її в гру, – тобто – ...проходить школу свого майбутнього соціального розвитку» [17, с.146].

• *не пряма мова (опосередкована):*

Німецький педагог Вільгельм Август Лай вбачав у грі дитини природжені рефлексії, реакції та інстинкти, що ведуть до успішного самовиховання; і це повинно стати головним та вихідним пунктом всього виховання. На його думку, людина створена для діяльності, дитина прагне до діяльності, його самоосвіта у грі є не що інше як діяльність. Завдяки діянню у дитини розвиваються фізичні і духовні сили [94];

Як вітчизняні [4, 7], так і зарубіжні [15, 19, 20] вчені стверджують, що гра в історії суспільства і в житті людини – явище соціальне. Або конкретно посилається на авторів, а саме: У працях Л.С. Виготського [4], В.О. Сухомлинського [7], Піаже Ж. [15], Гейзінга Й. [19], Солеман М., Скін Р. [20] говориться, що гра в історії суспільства і в житті людини – явище соціальне.

Використання цитат дають можливість перевірити достовірність інформації.

Висновки.

Висновок – остаточна думка, яка має логічний підсумок, зроблений на основі дослідження, міркувань або розгляду певних фактів.

У висновку (суцільний текст, або може бути декілька висновків з нумерацією) підводиться підсумок виконаної роботи у відповідності з метою і завданнями реферату. Він є найважливішою частиною роботи, тому що у ньому висвітлюється і дається оцінка одержаних результатів дослідження. Висновок (висновки) повинен бути осмисленим, максимально інформативним, коротким і лаконічним без копіювання уривків тексту основної частини роботи обсягом на 1-2 сторінках.

Висновок – це самостійна частина реферату і у ньому потрібно висвітлювати ступінь досягнення мети, виконання завдань роботи,

наукові підходи до проблеми дослідження, виділення нових пріоритетів дослідження, дискусійність, цінність роботи.

Що необхідно відобразити у висновках:

- дослідження автором теоретичної роботи;
- аналіз предмета дослідження;
- рекомендації щодо удосконалення предмета дослідження.

Для правильного написання висновку необхідно використовувати наступні фрази, наприклад: «На основі проведених досліджень ми отримали...», «У роботі проведено комплексне дослідження...», «Теоретично обґрунтовано...», «В роботі були розкриті основні положення...», «У процесі проведеної роботи (дослідження) нами розкрито...», «У роботі були проаналізовані...», «У даній роботі були розглянуті основні напрямки...», «Дана робота дозволила розробити наступні практичні рекомендації:», «Науковими дослідженнями встановлено...», «Дослідження взаємозв'язку показників... дає нам можливість стверджувати, що...», «Проведене дослідження дало можливість виявити...», «Основні напрямки впровадження...» і т.п..

Закінчення висновку необхідно закінчувати загальним підсумком зробленої роботи, що вказує на необхідність впровадження результатів дослідження або перспективи дослідження даної проблеми, наприклад: «Таким чином, у результаті дослідження отримані нові, науково обґрунтовані результати, які у сукупності вирішують завдання використання українських національних рухливих ігор у процесі фізичного виховання дітей молодшого шкільного віку».

Висновок повинен відображати наукову, практичну і соціальну цінність.

Правила складання бібліографії.

Список використаних джерел подається в кінці роеферету у відповідності до наказу ВАК (Вща Атестаційна Комісія) України від 26.01.2008 року за № 63. У ньому говориться про переліки та форми документів, що використовуються у наукових роботах:

1. Бібліографічний опис оформлюється згідно з ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої спра-

ви. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання».

2. Опис складається з елементів, які поділяються на обов'язкові та факультативні. У бібліографічному описі можуть бути тільки обов'язкові чи обов'язкові та факультативні елементи. Обов'язкові елементи містять бібліографічні відомості, які забезпечують ідентифікацію документа. Їх наводять у будь-якому описі. Проміжки між знаками та елементами опису є обов'язковими і використовуються для розрізнення знаків граматичної і приписаної пунктуації.

Використані джерела рекомендується розміщувати в порядку згадування джерел у тексті за їх наскрізною нумерацією або за алфавіттом прізвищ авторів та назв твору.

До списку використаних джерел входять: офіційні документи державних і громадських організацій, установ та відомств про актуальність досліджуваної теми; основні праці провідних науковців у даній галузі; роботи авторів, що відбивають головні погляди з даної проблеми.

У бібліографічному описі вказується прізвище, ініціали автора; якщо книжка написана декількома авторами, то перераховуються або всі прізвища (за таким порядком, в якому вони вказані в книжці), або лише прізвище та ініціали першого автора, після чого роблять приписку "та ін. "; повна і точна назва роботи, яка не береться в лапки; підзаголовок, який уточнює назву (якщо він вказаний на титульному аркуші); дані про повторне видання; назва збірника, часопису (якщо це стаття), назва міста видання книжки в називному відмінку (для міст Києва, Харкова, Москви вживаються скорочення: К., Х., М., назви інших міст пишуть без скорочень); назва видавництва (без лапок); рік видання (без слів "рік" або скорочення "р"); кількість сторінок із скороченням "с". Приклади оформлення бібліографічного опису наводяться у **додатку**. При використанні відомостей з Інтернету обов'язково потрібно посилатися на відповідний електронний ресурс, наприклад: znaimo.com.ua/Настільні_ігри_інків

ВИМОГИ ЩОДО ОФОРМЛЕННЯ ІНДЗ У ФОРМІ РЕФЕРАТУ

Текст реферативної роботи викладається державною мовою на стандартних аркушах формату А-4 (210 x 297).

- шрифт – Times New Roman, 14 кеглем;
- вирівнювання – «За шириною»;
- міжрядковий інтервал – “Полуторний” (1,5 Lines);
- абзацний відступ – п’ять знаків (1,25 см);
- верхнє і нижнє поле – 2 см.;
- ліве – 3 см;
- праве – 1 см;
- Абзацний відступ – п’ять знаків (1,25 см);
- Нумерація сторінок – наскрізна.

Обсяг роботи має складати – 20-25 сторінок. До загального обсягу роботи не входять додатки, глосарій, список використаних джерел, таблиці та рисунки, які повністю займають площу сторінки. Всі сторінки зазначених елементів повинні бути пронумеровані. У тексті необхідно посилатися на літературу та інші джерела, що використовувалися при підготовці реферату.

Кожний розділ реферату та висновки починається з нової сторінки, друкується великими літерами без розділових знаків у кінці.

Ілюстративний матеріал – таблиці, діаграми, малюнки тощо, які не поміщаються, то їх переносять на наступну сторінку з обов’язковим посиланням на них.

У додатках розміщується інформація довідково-роз’яснювального характеру для більш повного і точного розкриття інформації. У тексті реферату необхідно робити посилання на додаток, який розміщується після висновків перед списком використаних джерел.

ПОРЯДОК ЗАХИСТУ ІНДЗ

ІНДЗ має комплексний характер і виконується на основі знань, умінь та навичок, одержаних у процесі вивчення всього залікового кредиту. На захист реферату науково-дослідної роботи студент повинен мати готову й перевірену науковим керівником роботу у друкованому

вигляді а також рецензію на свою роботу, написану іншим студентом.

Реферат допускається до захисту за рішенням наукового керівника. Основним документом студента, який готується до захисту свого індивідуально-дослідного завдання у формі реферату є конспект доповіді що зачитується або переказується.

ІНДЗ подається за 2 тижні до семестрового контролю і захищається на семінарських та практичних заняттях шляхом усного звіту про виконану роботу(5-7хв.):

- коротке повідомлення про актуальність, характеристика мети і завдання роботи, отримані результати, висновки і пропозиції;
- відповіді студента на запитання викладача й однокурсників;
- відгук наукового керівника-консультанта про написаний реферат (самостійність, своєчасність, відповідність змісту темі, повнота її розкриття, дотримання вимог щодо оформлення тощо).

ІНДЗ є окремим модульним контролем і обов'язковим компонентом для допуску до складання заліку з навчального курсу.

ДОДАТКИ
Додаток А

Зразок оформлення титульної сторінки ІНДЗ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОСВРОПЕЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра здоров'я і фізичної культури

Індивідуальне науково-дослідне завдання з курсу
«Фізична культура з методикою викладання»
на тему:

(назва теми)

Виконав (ла) студент (ка)
2 курсу ПО–21
Прізвище, ім'я, по батькові
Перевірив: посада, прізвище,
ініціали викладача

Луцьк – 2017

Приклади видів та порядок розміщення і подачі таблиць.

Перша цифра таблиці вказує номер розділу реферату, друга – порядковість у кожному розділі починають із цифри 1. Якщо у розділі є підрозділ, тоді перша цифра вказує на номер розділу, друга – на номер підрозділу, третя – порядковий номер таблиці.

Таблиця 2.1

Показники рівня рухової активності дітей та ступеня фізичного навантаження (спортивний майданчик)

Клас	Стать	Дані моторної щільності занять, %	Дані ЧСС, уд/хв	Показники крокометрії, тис. кроків
1	Х	60 – 66	127 – 142	1150 – 1280
	Д	59 – 65	129 – 140	1096 – 1224
2	Х	59 – 66	128 – 141	1148 – 1285
	Д	58 – 63	128 – 139	1097 – 1230
3	Х	57 – 64	130 – 140	1150 – 1275
	Д	54 – 60	126 – 135	1082 – 1196

Х – хлопчики, Д – дівчатка

Якщо таблиця повністю не вміщується на сторінці, то інша частина таблиці переноситься на наступну сторінку.

Таблиця 2.2.1

Рівень фізичної працездатності дітей експериментальних і контрольних груп (до експерименту)

Клас	Групи	Стать	Добра		Середня		Низька		Погана	
			к-сть	%	к-сть	%	к-сть	%	к-сть	%
I	Е	Х	–	–	17	31,4	22	40,7	15	27,7
		Д	3	6,5	9	19,5	18	39,1	16	34,7
	К	Х	1	2	15	30	19	38	15	30
		Д	–	–	13	25,4	27	52,9	11	21,5

(кінець сторінки)

(наступна сторінка)

Продовження табл.2.2.1

II	Е	Х	2	3,4	16	27,5	32	55,1	8	13,7
		Д	–	–	5	10,4	33	68,7	10	20,8
	К	Х	–	–	17	26,5	27	42,1	20	31,2
		Д	–	–	4	11,7	18	52,9	12	35,2
III	Е	Х	2	5	14	35	20	50	4	10
		Д	2	2,8	24	34,2	38	54,2	6	8,5
	К	Х	–	–	22	39,2	30	53,5	4	7,1
		Д	–	–	15	30	29	58	6	12

Е – експериментальна група, К – контрольна група

Х – хлопчики, Д – дівчатка

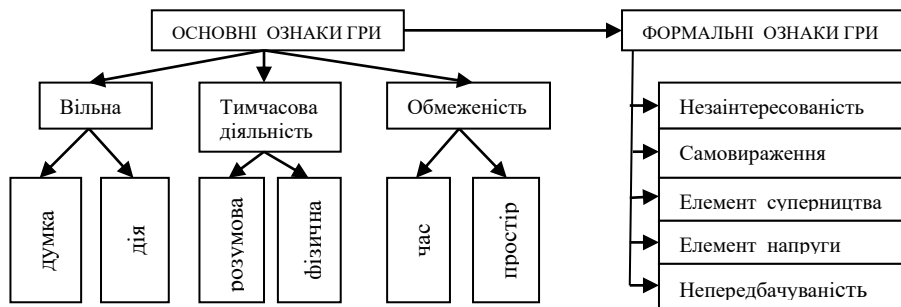
Таблиця 1.1

Спрямування ігрової культури періоду рабовласницького ладу

Античний світ	Древній Китай	Стародавня Індія	Давня Африка	Доколумбова Америка
Сповідування культу краси і гармонії тіла	Сповідування гармонії тіла, душі і природи	Сповідування культу землі, жінки, вогню, тварин. Жертвоприношення	Сповідування культу Фараона, сонця, тварин (бик Апіс, жук-скоробей), культ смерті	Сповідування культу природи: птахи, тварини, рослини, небесні світила. Жертвоприношення
Фізичні вправи, ігри та ритуали спрямовані на будову тіла	Фізичні вправи, ігри, ритуали, медитація спрямовані на поєднання тіла, душі й природи	Фізичні вправи, ігри, ритуали спрямовані для переходу після смерті в інший світ (життя після смерті)	Фізичні вправи, ігри, ритуали спрямовані на уславлення царів, богів, безсмертя, вшанування смерті	Фізичні вправи, ігри, ритуали пов'язані із силами природи, духами добра і зла. Підпорядкованість шаманам
Ігри та обрядово-ритуальні ігри пов'язані з працею на землі, полюванням, рибальством, будівництвом, сімейними стосунками, з військовими подіями				
Вплив на поведінку людей, регулювання їх відносин, формування масштабу поведінки (стандарти, еталони); вільне розгортання фізичних сил, настроїв, симпатій і антипатій	Моральне самовдосконалення, взаємовідносини між особистістю і суспільством, повага до старших, допомога ближньому, традиції родинних стосунків	Вплив каст на людину – за походженням, професією, звичаями, законами: 1) брахмани (жерці); 2) кшатрії (воїни); 3) вайши (землероби, ремісники); 4) шудри (раби)	Віра в надприродні сили і небесні світила, обожнення предметів і тварин	Віра в надприродні сили, бережливе ставлення до рослин і тварин (усе живе має душу)

Таблиця 1. 2

Основні і формальні ознаки рухливих ігор

Такий вид таблиці бажано розміщати на одній сторінці для кращого розуміння і сприймання поданої інформації.

Приклади видів та порядок розміщення і подачі діаграм, малюнків.

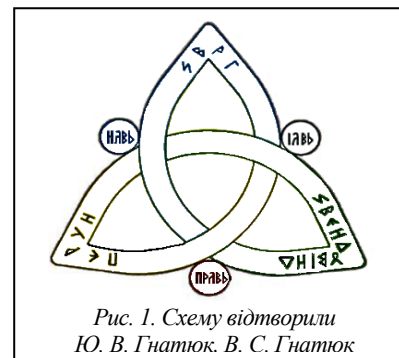

Рис. 1. Схему відтворили Ю. В. Гнатюк, В. С. Гнатюк

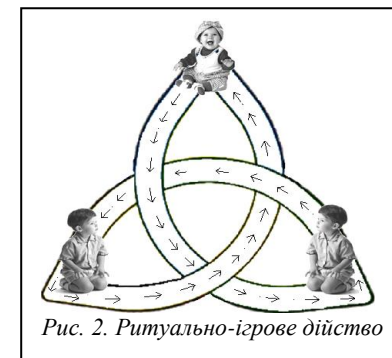
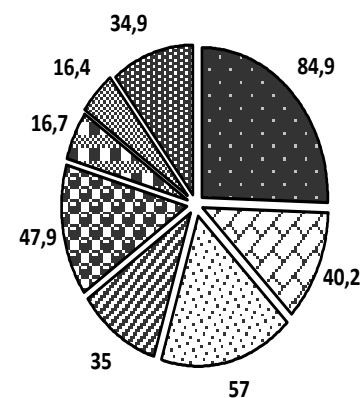

Рис. 2. Ритуально-ігрове дійство

- Захворювання верхніх дихальних шляхів
- ▣ Хвороби органів травлення
- ▤ Відхилення опорно рухового апарату
- ▥ Порушення нервової системи
- ▦ Ендокринна патологія
- ▧ Офтальмологічна патологія
- ▨ Порушення серцево-судинної системи

Рис. 3.1. Поширеність відхилень у стані здоров'я дітей шкільного віку в % (дані ДУ «Інститут педіатрії, акушерства та гінекології АМН України», 2012 р.)

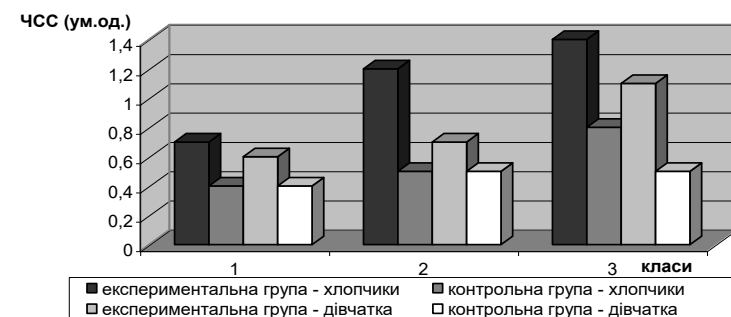

Рис.3.2. Динаміка приросту фізичної працездатності за навчальний рік

Додаток Г

ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ У СПИСКУ ДЖЕРЕЛ

Бібліографічне посилання:

Загальні положення та правила складання(ДСТУ 8302:2015)
із затвердженими поправками МОН України від 12.01.2017 № 40

Види бібліографічних посилань.

1. Внутрішньотекстове бібліографічне посилання.

Приклади:

- Описуючи рухливи ігри, В. Скуратівський у книжці «Берегиня» (Київ, 1987. С. 97) зауважує, що «переважна більшість народних ігор були лише формою проведення дозвілля».
- (Духнович О.В. Народна педагогіка на користь училищ і вчителів сільських. Львів, 1857. Ч.І. С.3);
- (Килимник С. Український рік у народних звичаях в історичному освітленні. Вінніпег, 1995. Т.І. С. 78);
- (Рідна школа. 1991. № 6. С.83-86);
- (Філософський словник. К., 1986. С.507);
- Рухливі ігри для дітей молодшого шкільного віку : сайт. Український портал kraina U.com: <http://krainau.com/maty-ta-dytyna/rukhlyvi-ihry-dlia-ditei-molodshoho-doshkilnoho-viku.html>

2. Підрядкове бібліографічне посилання.

Приклади:

Повна форма

⁴ Якімович Б. Співпраця і взаємовідносини “Просвіти” з галицькими парамілітарними організаціями. Зб.наук. праць на пошану Ярослава Дашкевича з нагоди його 70-річчя. Львів-Київ-Нью-Йорк: М.П.Коць, 1996. С.712.

Коротка форма

⁴ Якімович Б. Співпраця і взаємовідносини “Просвіти” з галицькими парамілітарними організаціями. Львів-Київ-Нью-Йорк, 1996. С.712.

3. Позатекстове бібліографічне посилання.

Приклади:

а)

У тексті:

Про методику проведення основних форм навчально-виховного процесу з фізичного виховання в дошкільному закладі викладено у навчальному посібнику «Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку» (автори Вільчковський Е.С., Курок О.І.)²⁸

У позатекстовому посиланні:

²⁸ Вільчковський Е.С., Курок О.І. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку : Навч. посіб. Суми, 2008. 428 с.

б)

У тексті:

Про методику проведення основних форм навчально-виховного процесу з фізичного виховання в дошкільному закладі викладено у навчальному посібнику «Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку» (автори Вільчковський Е.С., Курок О.І.)[28]

У позатекстовому посиланні:

28. Вільчковський Е.С., Курок О.І. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку : Навч. посіб. Суми, 2008. 428 с.

в)

У тексті:

[28, с. 35]

[28, с. 76]

У позатекстовому посиланні:

28. Вільчковський Е.С., Курок О.І. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку : Навч. посіб. Суми, 2008. 428 с.

- Якщо об'єктом поза текстового бібліографічного посилання є багато частинний документ, у посиланні в тексті потрібно зазначити номер тому (час-тини) або випуску видання.

Приклад:

У тексті:

[Леся Українка, т. 9, с. 99-121].

У позатекстовому посиланні:

Леся Українка. Записи народної творчості. Пісні, записані з голосу Лесі Українки: Збірник творів у 12-ти т. К.: Наукова думка, 1977. Т.9. С.99-121.

- Якщо у посиланні в тексті наведено відомості про кількох об'єктів посилань, їх виділяють один від одного знаком «крапка з комою».

Приклад:

[Воробей, 1997; Левків, 1998; Вільчковський, 2007];

[5, с.37; 24, с. 6; 33, с. 75].

4. Повторне бібліографічне посилання

Внутрішньотекстове посилання

Первинне:

(Сірополко С. Історія освіти в Україні. Київ, 2001. 912 с.).

Вторинне:

(Сірополко С. С. 342).

Підрядкове посилання

Первинне:

² Сірополко С. Історія освіти в Україні. Київ, 2001. 912 с.

Вторинне:

Сірополко С. Історія освіти в Україні. С. 342.

Позатекстове посилання

Первинне:

10. Всесвітня історія : повна ілюстрована енциклопедія / Дж. Бінгем та ін. Київ, 2007. 416 с.

Повторне:

Всесвітня історія. С.254.

Бібліографічні посилання: загальні положення та правила складання (ДСТУ 8302:2015): презентація / Наук. б-ка НаУКМА; уклад. Т. О. Патрушева. Київ, 2016. URL:<https://www.slideshare.net/naukmalibrary/83022015> (дата звернення: 27.03.2017)

Опис ресурсу загалом

Наукові публікації і видавнича діяльність НАН України. Київ, 2007. URL: <http://www.nas.gov.ua/publications> (дата звернення: 19.03.2014).

Опис частини електронного ресурсу у позатекстовому переліку бібліографічних посилань (списку літератури)

Garfield E. More on the ethics of scientific publication: abuses of authorship attribution and citation amnesia undermine the reward system of science. Essays of an information scientist. URL: <http://www.garfield.library.upenn.edu/essays/v5p621y1981-82.pdf> (Last accessed: 16.04.2013).

Опис частини електронного ресурсу у підрядковому бібліографічному посиланні (посторінкових примітках)

за умови, що в тексті наведено бібліографічні відомості, які дозволяють документ ідентифікувати (його назву і прізвища авторів, рік випуску) (п. 5.3.6):

* URL: <http://www.garfield.library.upenn.edu/essays/v5p621y1981-82.pdf> (Last accessed: 16.04.2013).

Джерела

Література

1. Деделюк Н.А. Наукові методи дослідження у фізичному вихованні : навч. посібник для студентів. Луцьк, 2009. 198 с.
2. Тура Ю.О., В.І. Іруський. Науково-дослідна робота в закладах освіти : методичний посібник. Тернопіль, 2001. 140с.
3. Палеха О.І. Леміш Н.О. Основи науково-дослідної роботи : Навчальний посібник [заг. ред.: Ю. Палеха]. Київ, 2017. 336 с.
4. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень : Навчальний посібник. Київ, 2003. 240 с.

Інтернет ресурси

1. ДСТУ 3008-95 Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення. Ресурс: http://sumdu.edu.ua/images/stories/scientific_inf/research/dstu_3008-95.pdf
2. ДСТУ 3582–97 Інформація та документація. Скорочення слів в українській мові в бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила. Ресурс: http://www.library.ukma.edu.ua/fileadmin/documents/Bibliography/26_DSTU3582-97.pdf
3. Матеріал з Вікіпедії – вільної енциклопедії. Ресурс: <http://ru.wikipedia.org/wiki/Реферат>
4. Матеріал «Вісник психології і педагогіки». Ресурс: http://www.psyh.kiev.ua/Вимоги_і_методичні_рекомендації_щодо_написання_реферату
5. http://fizkultura.kpnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/13/2013/11/Вимоги_дооформлення_рефератів1.pdf